

Från jord till ord

Den sydsåkanska diktningen är djupt rotad i den feta jorden och spirade som mest i slutet på 1800-talet på Söderslätt, Sveriges äldsta och rikaste jordbruksbygd.

Om slätten var den fysiska jordmänen för poeterna, så var det prästgårdarna, universitetet och folkhögskolorna som stod för de intellektuella vyerna. Att ta del av dessa var endast ett fåtal människor förunnat på den tiden.

Hos de äldre författarna tycker vi kanske att ordvalen i dikterna är lite föräldrade, liksom sättet att skriva vers.

Men – var tid har sitt landskap och var tid har sina poeter. En del av dem är tidlösa.

Nils Lovén

En av de första författarna från Söderslätt var Nils Lovén (1796–1858). När han skrev kallade han sig Nicolovius. Han var son till en kyrkoherde i Räng och verkade som prost i bla Äspö, där han ligger begravd. Han skrev en klassisk och berömd skildring om ”Folkklifvet i Skytts härad” (1847), som han mindes det från sin barndom. Boken handlar om skånskt lantliv i början av 1800-talet. Han skriver humoristiskt och lättsamt om gårdar, jordbruk, seder och tänkesätt. På ett ställe berättar han om bonden och tiden, som det var då, för ca 200 år sedan: ➤

Om slättens poeter.
TEXT OCH FOTO:
Berndt Friberg

”Du gamla pil, som kraftigt står, trots hundra vintrars frost och storm och, självläkt efter blixstens

➔ ”Vångavdelningen (fältet) var, liksom olympiaderna för greken, en tideräkning för den sydsåknske bonden. Det var högst vanligt att man, då man t ex frågade en bonde, hur gammal är din lilla dotter, fick ungefärligen ett sådant svar: ”Hon skall vara 4 år gammal, ty hon är lika gammal med min brune häst, som föddes då vi hade fälad (träda) i södra vång.”

A.U. Bååth

Den förste store skånske poeten var A.U. Bååth (1853–1912), som med ett enkelt och konkret språk introducerade Skåne i svensk litteratur. Han berättar om vardagsliv och naturintryck på ett verklig-hetsbetonat sätt utan speciellt budskap, men med fina stämningar.

Bååth var prästson från Hammarlöv och kom således inte direkt från jorden, men var ändå väl förtrogen med det sydsåknska

landskapet och människornas villkor. Han hade stark medkänsla med de sämst lottade och tillhörde dem som drev på folkhögskoletanken. En av hans mest kända dikter heter ”Nyårsafton på skånska slätten”:

”Skymmande dimma våt över
slätten vilar,
röda grenar streta från kala pilar,
åkrarnas fåror ligga i disig väta
gårdarne töcknigt
skymta bak vallar
räta...”

Ola Hansson

En av Bååths efterföljare var Ola Hansson (1860–1925), som växte upp på Rustgården i Hönsinge. Han var den förste bondestudenten, som bröt släkttraditionerna, och bildligt talat gick från jorden till

sår, bär lika tryggt din kronas form." Av Anders Österling, som såg pilen som symbol för uthållighet.

orden. Till skillnad från Bååth nöjde han sig inte med att beskriva verklighet och stämningar.

Landskapet är för Ola Hansson mer ett själstillstånd, där friden och oron har sin motsvarighet i naturen. Eller tvärtom. Han var en känslomänniska, som skrev mjukt och melodiskt.

Ola Hansson skrev många av sina dikter utomlands, sedan han valt att lämna landet efter en hätsk sedlighetskampanj mot hans bok "Sensitiva amorosa", av många betraktad som en skandalbok, av andra som ett mästerverk.

Hans sista stora roman "Rustgården" (1910) skrev han i Paris, där han efter minnet, i djup hemlängtan, skrev om släkten, fädernegården och hembygden.

I sin rastlösa tillvaro återvänder han ofta i minnet till hembygdes natur för få ro i tanken:

"I hemlandets bokskog jag drömde
en sommardag,

att livet gav alla lycka
och fullt över lag."

Men det finns också ljusare ögonblick, även under landsflykten, som varade i 35 år. Långt borta tänkte han förmodligen på Havgårdssjön och Grönby när han skrev:

"Det klingar i natten
en solvfin sträng
från insjön, i kratten
å rykande äng.
Inunder en måne
i fullaste ny
fram stiger Skåne
med dunge och by."

Sölv betyder silver och i kratten betade djuren bland träd och buskar.

Ola Hanssons landskap var ofta höstrått och disigt:

"Våta, smutsgrå skyar sväva,
dimman biter, fuktigt rå.
Byarna i regndis skymta.
Dunklet faller hastigt på.

➔ Mörknet tätnar. Blåsten susar,
svårmodstung och sorgesam...”

En minnessten över Ola Hansson står framför Rustgården i Hönsinge, strax söder om Landsvägen.

Ola Hansson dog i Turkiet 1925, men fick sin sista vila i Sverige.

Hans Larsson

Hans Larsson (1862–1944) är en annan av de stora författarna på Söderslätt.

Han växte upp i Ö. Klagstorp och blev småningom professor i filosofi i Lund. Han var en av sin tids stora tänkare. Han var väl förtrogen med sin hembygd och skrev på äldre dar boken ”Hemmabyarna” (1916). I den väver han samman vardagliga sysslor och händelser på landet med mora-

liska och filosofiska problem. Någon har kallat honom för en lantlig Sokrates, lokalt kallad ”Kloge Hans”. Han var ledamot i Svenska Akademien.

Victoria Benedictsson

Victoria Benedictsson (1850–1888), som kallade sig Ernst Ahlgren, när hon skrev sina romaner, växte upp i ett lantbrukarhem i Domme strax norr om Fru Alstad. Det antagna författarnamnet syftar förmodligen på Alstad. När hon debuterade som författare var hon postmästarfru i Hörby.

Liksom Ola Hansson hade hon ett sargat livsöde. Efter uppfostran i ett hem utan harmoni, följt av ett olyckligt vuxenliv, hade hon lagt grunden till ett författarskap, som gav henne stor berömmelse.

Hon skrev liksom andra 1880-tals för-

fattare verklighetsnära och vardagligt, utan att förtiga dysterheten i tillvaron. Hon ville gärna få igång debatt och hennes eget liv och utvecklig kan ofta skönjas. T ex i romanerna ”Pengar” (1885) och ”Fru Marianne” (1887), som handlar om äktenskapet, kvinnan och könsrollerna.

Victoria Benedictsson är i första hand en människoskildrare, som skriver med humor och medkänsla. Landskapet är stämmingsbakgrund och spegel för själen:

”...den våta leran som kletar fast vid träskorna, håller kvar och gör gången tung och klumpig.”

De raderna handlar mycket om hennes egen situation. Hon kände sig instängd och ville ut.

En minnessten över Victoria Benedictsson står vid hennes barndomshem Charlottenberg i Domme. Hennes liv blev tragiskt och kort. Hon tog sitt liv endast 38 år gammal.

Anders Österling

Anders Österlings (1884–1882) drömmar och svärmerier om att bli poet spirade i ett böljande sädeslav, när han som liten pojke låg bland stenarna i den sk Kungsdösen mellan V. Torp och Ö. Torp.

Här tillbringade han sina somrar på en bondgård som tillhörde hans farbror.

I Smyge fiskeläge bodde en faster, som var gift med en sjökaptan och Anders Österling blev på detta vis väl förtrogen med både det trygga bondelivet och det oroliga havet.

Den del av Österlings författarskap, som rör Söderslätt, var således väl förankrad i bygden och han skrev ofta i idylliska ordalag om gårdar och lummiga byar, slätt och hav och sommar.

Att skriva om det som alla ser och vet om är inte så lätt. Så här såg Anders Österling på pilen, symbol för livskraft och uthållighet:

”Du gamla pil, som kraftigt står,
trots hundra vintrars frost och storm
och, självläkt efter blixstens sår,
bär lika tryggt din kronas form.”

Samhörigheten med hembygdens folk och tankar om det som varit kommer till uttryck i många av hans dikter.

Ibland går han flera tusen år tillbaka i tiden, som i ”Gården och Dösen”.

”Det skymtar en gård bland de
klungande träden,
det grönskar en dö i den väldiga
säden,
ej främlingen anar den hemliga
lösen,
som gör dem förtroliga;
gården och dösen.
Men än för min håg
de gyllene stå
ty som en liten påg
har jag sett dem så.
Där har farfar grävt,
där har farmor vävt,
där är helig mull
för minnenas skull.”

Många dikter har namngivet lokal anknytning som i ”Fiskeläget”.

”Ja, Östersjön rullar
som jorden är rund,
men lägets kaptener
betyge,
att den som vill sätta

en skonert på grund,
han gör det bekvämast i Smyge.”

Anders Österling var ledamot i Svenska Akademien i många decennier. Han blev nära hundra år gammal. Under denna tid hade landskapet hunnit genomgå dramatiska förändringar och delar av den idyll, som stod som modell för hans diktning är nu borta.

Lästips:

Vinge, Louise, (redaktör); ”Skånes litteraturhistoria”. 1996.

Mårtensson, Eric; ”Litterär utsikt över Söderslätt”. Det gamla Trelleborg, årskrift 1968.

Mårtensson, Eric; ”En resa på Söderslätt - i författarnas fotspår längs Landsvägen”. Oxie Härads Hembygdsförening årsbok 1996.

”Fru Marianne”, ”Rustgården”, ”Hemmabyarna” och ”Folklifvet i Skytts härad” finns att låna på biblioteket.

Kungsdösen i Östra Torp med kyrkan och gården, och man påminns om Anders Österlings dikt ”Gården och Dösen”.

FOTO: Berndt Fribing.

Medborgarkontor nummer två öppnas i höst på biblioteket

Medborgarkontoret i Fagerången fyller i slutet av september ett år. Verksamheten har under ANN-MARIE HANSSONS ledning blivit mycket framgångsrik. Många trelleborgare har under året fått lotshjälp genom den offentliga byråkratrin.

Nu expanderar man. Senare i höst öppnas ett nytt medborgarkontor i bibliotekets entré, intill caféet. Fastighetskontoret ska först genomföra ett mindre ombyggnadsarbete.

– Skälet är att vi har fått jättemånga önskemål om att också finnas i centrumkvarteren och då är biblioteket en idealisk lösning, säger Anne-Marie Hansson.

Nöjd är också bibliotekschefen CHRISTIAN GISSELQUIST:

– Det här passar oss perfekt. Vi strävar hela tiden efter att hitta aktiviteter som breddar bibliotekets innehåll. Medborgarkontoret ska hjälpa medborgarna med information. Naturligtvis är biblioteket rätt plats för detta.

Sedan i vintras sker ett

annat samarbete mellan Medborgarkontoret och biblioteket.

Med bokbussen kommer Medborgarkontoret ut till byarna, en verksamhet som legat nere under sommaren, men besöken återupptas i slutet av september.

Syftet med medborgarkontoret är att skapa bättre, enklare och snabbare kommunikationer mellan kommunen och medborgarna och att ge hjälp i frågor som rör offentlig förvaltning.

Ann-Marie Hansson ansvarar för Medborgarkontoret. Telefon: 531 95 Fax: 404 25

Bibliotekets topplista

Populäraste böckerna – de mest efterfrågade och utlånade – på biblioteket just nu:

1. **RIKET VID VÄGENS SLUT** av Jan Guillou.
2. **GÖMDA** av Liza Marklund.
3. **TIO TANKAR OM TID** av Bodil Jönsson.
4. **TEMPELRIDDAREN** av Jan Guillou.
5. **STUDIO SEX** av Liza Marklund.
6. **INNAN DU SOMNAR** av Linn Ullman.

Musikskolans mest valda instrument

Detta är de instrument som har lockat flest elever under den nya höstterminen på Musikskolan:

1. Slagverk.
2. Klassisk gitarr.
3. Piano.
4. Fiol.
5. Tvärflöjt.

Ta det varligt med CD-skivorna

Var ligger ljudet på en CD-skiva?

Är det på ovansidan där texten är tryckt? Eller är det på den blanka undersidan?

Svar: På den blanka undersidan.

Det är därför man ska vara lite försiktig med hur man lägger ifrån sig en CD-skiva. Det bästa är att direkt efter användningen placera den i fodralet.

På Trelleborgs stadsbibliotek, vars utlåning av CD-skivor blivit stor framgång,

märker man nu att en del särskilt populära skivor har blivit ovarsamt hanterade.

Det är inte på textsidan som musiken finns.

Den gamla lärarbostaden i Södra Åby genomgår nu en stor förvandling. 18 par händer målar, gräver, snickrar och planterar. Allt för att skapa en ny och trivsamt konferensanläggning: Örtagården Basilikan.

Ett projekt som ger jobb

Basilikan är ett kommunalt projekt som drivs av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen, försäkringskassan och psykiatri. Det sistnämnda är detsamma som Region Skåne, alltså det f.d. landstinget.

På kort sikt är målet att åstadkomma meningsfull arbetsrehabilitering för människor som under lång tid varit borta från arbetsmarknaden.

På lång sikt är tanken att Basilikan ska bli ett eget kooperativ där medlemmarna till en del består av dem som idag arbetar med att renovera huset och trädgården.

På samma sätt har Trelleborgs kommun tidigare dragit igång projekten Ekan och Jollen, varav Jollen nu är ett självgående kooperativ.

I Jollen på Hedvägen drivs ett framgångsrikt café och hembageri. Specialitet: Makedoniska frukostgiffar med olivolja i degen.

Eldsjäl i projekten är BIRGIT DAHL, arbetsterapeut med förflutet som dekoratör innan hon började arbeta inom

landstingets psykiatriska vård. 1993 startade landstinget och kommunen ett samarbete för att ge psykiatripatienter möjlighet att komma tillbaka till arbetslivet.

Jobbet var så roligt och stimulerande att hon flyttade över till Trelleborgs kommun, som hon anser vara ovanligt framsyn. I Trelleborg har man tagit den statliga psykiatrireformen på allvar. Ingen ska behöva sitta isolerad hemma eller vara utan mänskliga kontakter bara för att man är eller har varit psykiskt sjuk. Ingen ska heller behöva hamna på gatan eller bli hemlös, så som numera är så vanligt i landets större städer. Alla har dessutom rätt till ett arbete.

Birgit Dahl:

– Jag har roligt när jag arbetar. Jag får användning för min kreativitet, och jag vet att våra projekt gör nytta.

– Idag tar vi emot långtidsarbetslösa och slussar in dem på arbetsmarknaden igen. Många har inte varit på en arbetsplats på årat. De kommer in i ett sammanhang och får känna att de behövs.

– Och de är så ivriga att få jobba att man får hålla tillbaka dem ibland. På ett sådant här renoveringsobjekt finns ju hur mycket som helst att göra. Man skulle kunna vara igång dygnet runt.

– Några, som nu arbetar med Basilikan, har värk och sjukdomar som hänger samman med att de tidigare har tagit ut sig allt för mycket. Arbetstiden är därför 8 till 16, och ingen övertid. Det håller vi styvt på. **Basilikan kom igång** sedan Birgit Dahl, kommunens psykiatrisamordnare MONA ERIKSSON och dåvarande socialchefen GREGER NYBERG gjort ett besök på en konferensgård i Staffanstorps; Tirups ortagård.

På hemvägen funderade de över

Birgit Dahl och Mona Eriksson.
Eldsjälar och idésprutor som driver på för mänsklig
och långsiktig rehabilitering.

om man skulle kunna göra något liknande i Trelleborg, och Greger Nyberg kom på att lärarbostaden i Södra Åby stod tom. Mona Eriksson:

– Vi hade 600 000 kronor att starta med, statliga pengar som vi hade fått över från Ekans och Jollens verksamheter, och som redan fanns reserverade i budgeten. Vi förankrade vår idé hos politikerna i socialnämnden. Sedan drog vi igång.

Orsaken till att det fanns pengar är att Trelleborg, som troligen enda kommun i landet, inte bara sitter och väntar på att det ska komma projekt-pengar utifrån. Trelleborg samarbetar aktivt med arbetsförmedlingen, försäkringskassan och psykiatrin och ”säljer” bedömningsplatser inom den kommunala arbetsrehabiliteringen till dem. Det innebär att man har inkomster från uppdragsgivare. Pengar som täcker större delen av lönerna, hyran och driften av verksamheten.

På Basilikan i Södra Åby arbetar 18 personer med MATS DAHLSTRÖM som snickare och projektledare, ANDREAS WAHLDÉN som skötare och arbetsledare, och så arbetsterapeuten Birgit Dahl.

Övriga har arbete här i 3–6 månader, ibland upp till ett år, innan det blir tal om att gå till arbetsförmedlingen och börja söka jobb på öppna arbetsmarknaden. Birgit Dahl:

– Av dem som arbetar här nu är det åtminstone fyra personer som har sagt att de gärna vill vara kvar den dag som vi släpper tyglarna och kooperativet bildas.

En av dem är Kerstin, som har ett konstnärligt förflutet och arbetar med att renovera möbler. Hon är skicklig och noga, men har först på Basilikan börjat lita på sin egen förmåga. Nu får hon visa vad

Kerstin Hansson känner sig hemma på Basilikan. Här får hon utlopp för sin kreativitet. Nu renoverar hon möbler till den blivande konferensgården. Sedan blir det kanske en egen möbelverkstad i samma hus.

hon kan och steg för steg fylls vinden med nyrenoverade stolar, fåtöljer, bord och skåp, som sedan ska användas i den nya konferensgården.

Mycket av det hon arbetar med kommer från den kommunala återvinningsbutikens ”Kretsloppan”.

En del andra möbler har Basilikan fått till skänks av vänliga grannar i Södra Åby.

Arbetet på Basilikan har stärkt Kerstins självförtroende. Hon räknar med att så ➡➡

Rygg till gammal karmstol i fanérat trä. Laserad och dekorerad av Kerstin.

Kryddrik miljö vä

⇒ småningom vara till hälften konferensvärdinna till hälften driva möbelrenovering i ett utrymme i källaren.

Trädgården runt huset har under det senaste året rensats och skapats om.

Mot norr finns ett stort land för potatis och grönsaker; godsaker som ska serveras till de kommande konferensdeltagarna.

I mitten av den stora tomten är en nyanlagd kryddgård, inhägnad av flätat och grönskande pilestaket. Därutöver har man lagt ut stenplattor och format tre separata, mötesplatser med stolar och bord. De är till färg och form helt olika och ska färgmässigt hänga samman med konferensrummen, som ännu återstår att inreda.

Mona Eriksson:

– Basilikan ska kunna ta emot små konferenser med totalt 30 personer. Det blir endagskonferenser, eller halvdags. Inga övernattningar.

– Vi räknar med att kommunen och Region Skåne ska vilja lägga en del av sina möten här. Många förvaltningar konfererar nu på färjorna. Detta ska bli ett alternativ.

Själva huset, som ligger mitt emot kyrkan i Södra Åby, är från 1870-talet. Det var från början

Michel Lecomte har varit byggnadsarbetare i många år. Nu är det Basilikans trädgårdsland som ger jobb. Michel ligger på knä på en kudde, när han rensar. Det skonar ryggen.

xer fram

skolhus och blev lärarbostad först på 1930-talet. Då inreddes tre lägenheter.

Renoveringsarbetet sker med stor varsamhet, till hembygdsföreningens glädje. Gamla tapeter och målningar tvättas fram och fönsterbågarna har befriats från minst fem lager färg. Trävita och nykitade målas de i en vacker blå färg, blandad av linolja och terpentin. Birgit Dahl:

– Men den stora striden återstår. Fastighetskontoret vill ha modern ventilation i hela huset. Det skulle kosta 500 000 kronor extra och förstöra den genuina miljön inomhus. Dessutom skulle vi tvingas lägga kostnaden ovanpå hyran den dag som vi lämnar över till det självständiga kooperativet.

– Det här gamla huset har självdrag genom sina många skorstenar, och många fönster som kan öppnas. Så jag hoppas att vi slipper fläktarna.

Birgits uppfattning om vad renoveringen får kosta är inte oväsentlig. Den hänger samman med den unika tanken bakom kommunens arbetsrehabilitering. Här ska man inte bara göra projekt som sysselsätter folk för dagen, eller för några månader framöver. Projekten är långsiktiga och kan leda till att deltagarna blir medlemmar i den kooperativa verksamheten och därmed själva ekonomiskt och socialt ansvariga.

Det är det som skiljer Ekan, Jollen och Basilikan från motsvarande projekt i andra kommuner. Och det är på den vägen som Mona Eriksson och Birgit Dahl vill gå vidare.

Peter Gustavsson är plattsättare till yrket. Han murar vind- och bullerskydd på Basilikan i Södra Åby. Han gillar jobbet, men räknar med att under hösten gå över till den öppna arbetsmarknaden. FOTO: Lena Näslund.

Så här såg det ut på Hamngatan på nyårsaftonens morgon 1904. Garvaregården i bakgrunden. (Trelleborgs Museums bildarkiv.)

Den stora

UR BILDARKIVET

Många kommer att minnas årets sommar - särskilt juli - för de stora övertäckningarna. Men här på sydkusten var det i alla fall värre förr. När trelleborgarna vaknade på nyårsaftonen 1904 var Hamngatan och delar av Algatan förvandlad till en bred vattenled.

En våldsam nordostlig storm hade dagen innan pressat ner väldiga vattenmassor från

Bottenhavet till södra Östersjön. På natten och morgonen höjdes hastigt vattennivån i hamnen. Som värst var den nästan fyra meter högre än normalt.

Så här skrev Trelleborgs Tidningens reporter:

”Mitt i floden (Hamngatan) ser vi t.o.m. en roddbåt, vari en av lotsarna söker ta sig hem. Vid Östra Vallgatan har anordnats ett

Nya regler för oljetankar

Från och med den 1 juli i år gäller nya bestämmelser om anmälan och återkommande kontroll av förvaringskärl för brandfarliga vätskor. De gäller bland annat för dieselbrännolja och eldningsolja i oljecisterner.

De nya bestämmelserna ställer högre krav än tidigare på att fastighetsägare och verksamhetsutövare vidtar försiktighetsåtgärder enligt miljöbalken. Man ska till exempel anmäla när nya installationer sker, och se till att återkommande besiktning görs av cisterner och oljetankar.

Anmälan till miljönämnden om nyinstallation och återkommande kontroll ska göras i följande fall (kopia av kontrollrapporten ska skickas in till miljönämnden):

- ❑ För öppen cistern ovan mark för förvaring av dieselbrännolja eller eldningsolja vid en cisternvolym mellan en och tio kubikmeter
- ❑ För öppen cistern i mark för förvaring av dieselbrännolja, eldningsolja eller spillolja, om cisternvolymen är större än en kubikmeter
- ❑ För alla cisterner inomhus (anmälan

och rapportering behöver inte göras för cisterner i en- och tvåfamiljs småhus)

- ❑ För alla cisterner inom vattenskyddsområde.

Det innebär att sådana oljecisterner ovan mark med storlek mellan en och tio kubikmeter, som finns hos många jordbrukare, småföretagare och bensinstationer, nu ska anmälas till miljönämnden. Anmälan skall göras i god tid innan installationen påbörjas. Blankett kan fås från miljöförvaltningen i Trelleborg, telefon 0410 532 41.

För befintliga cisterner utomhus (anordning som användes den 1 november 1999) gäller att första återkommande kontroll ska utföras senast den 1 juli 2004. För cisterner inomhus ska denna kontroll göras senast den 1 juli 2006.

Kontrollen ska utföras av ett ackrediterat kontrollorgan, det vill säga ett företag som är godkänt av SWEDAC för att utföra denna typ av kontroller.

För mer information,

kontakta gärna LILIAN FLYGARE IVARSSON på miljöförvaltningen i Trelleborg. Telefon 0410-532 41.

Johan Bramstorp och Sebastian Hemmesåker, Östra Torps scoutkår, plockade upp 400 kg sopor från stränderna. Den 21 oktober gör scouterna nästa insats; samlar in smygebornas gamla tidningar

Scouternas miljöinsats

Scouterna i Trelleborgs kommun gör mycket för att förbättra vår miljö.

På våren städar de stränderna. I april och oktober samlar de in gamla tidningar och bidrar därmed till att 2 300 ton tidningspapper går till återvinning, och att 31 000 träd får stå kvar i skogen.

Östra Torps Scoutkår är mycket livaktig. Två gånger om året - nästa gång lördag 21 oktober - ställer scouterna upp med sina föräldrar och deras bilar. På lite drygt två timmar samlar de in 30 ton gamla dagstidningar i Smygehavn och grannbyarna.

100 personer med 30 privatbilar mobiliserar.

- Föräldrarna medverkar, mangrant och lojalt, säger ledaren för kåren ALF JOHANSSON, som glädjer sig åt att insamlingen också ger en slant till verksamheten. Returpapperspriset var senast på 250 kr per ton.

På liknande sätt genomför Anderslövs och Trelleborgs scoutkårer pappersinsamling.

I våras, före badsäsongen, plockade scouterna i Östra Torp och Trelleborg, tillsammans med Friluftsförbundet, skräp på stränderna. Det var på Agenda 21-kontorets strandstädningdag och

drygt 50 trelleborgare i alla åldrar var ute och samlade in sopor och annat skräp.

Bland fynden fanns alla slags förpackningar, medicinburkar med medicinrester, möbler, frigolit, läckande oljefilter. Men även vassa föremål av metall och glas. Totalt samlade man, på en enda dag, in mellan 300 och 400 kg sopor och skräp.

Ett av de verkliga problemsoporna är cigarettfimpar. De är små, de syns dåligt i sanden, och de finns i mängder.

Nästa vår genomförs en ny strandstädning. Boka redan nu söndagen 20 maj.

Alf Johansson, glad scoutledare.

MAGISTER JANSSON

K R Y P T O

	1	2	3	4	5	6	7	1	8	4	9	10	7	
11		1				12		13				1		9
8	14	8	4	5		15	6	9		5	1	7	4	10
1		16		3		6		1		1		1		17
5		9	7	6	3	3	2	8	1	18	19	8		3
8				9		3	6	5		18				18
6	12	18	3	14	9		10		11	6	8	15	20	13
13		17		5	8	17	21	3	4	5		4		19
13	4	10	8	1	2		19		11	9	20	10	6	18
19				12		7	8	1		11				21
8		11	8	1	21	1	10	6	7	4	1	12		19
2		3		8		12		12		3		1		7
6	3	6	8	13		6	8	6		7	1	13	7	19
8		9				8		18				6		12
	9	10	8	6	7	7	8	19	7	6	12	18	19	

Gåsamärket ska leda till lokal handel

- Säljer du typisk skånsk mat?
- Har du en restaurang, en livsmedelsbutik eller gårdsförsäljning?
- Håller du till på Söderslätt? Då kan din verksamhet bli Gåsamärkt.

Det är ett led i att etablera Söderslätt som en region i mat- och turistsammanhang. EU betalar en del av kostnaden tillsammans med kommunerna på Söderslätt, bla Trelleborg.

Drivande är Vellinge kommun och dess Agenda 21-samordnare, NILS ARVID ANDERSSON.

Han ser projektet som en möjlighet att få sydskaåningarna att handla lokalt och därmed bidra till en mer hållbar utveckling.

Gåsamärket distribueras av ANNIKA LUNDH, telefon 040-42 51 21

”Ludde blir en lirare” av Viveca Lärn

(Raben & Sjögren i serien Läs mera)

Ludde, 6 år, lever i Göteborg med sin mamma Ramona – disträ bibliotekarie. Hon åker runt på söndagar med Ludde och tittar på kyrkor.

Ludde avskyr kyrkor. Han vill spela fotboll.

Ludde försöker säga det till sin pappa, som bor i Norrland, men pappan tycker att hockey är grejen.

På väg hem efter en kyrkotur lyckas Ludde få mamman att förstå hans längtan ut på plan. De råkar just befinna sig vid en fotbollsplan med spelande, blivande ettor.

Mamma rusar ut på plan, hejdar spelet och undrar om Ludde kan vara med. Vad ska mamma hitta på den här gången, tänker Ludde. Men detta var trots allt hans stora lycka. Han är välkommen in i laget.

Och Luddes spel kan börja.

När deras första riktiga match spelas är spänningen stor. Han, och hans nyblivna kompis Lillen, laddar upp i dagarna tre. Trots uppladdningen, föräldrarnas påtagliga medverkan med goda råd och all träning, blir det en brakförlust. Men detta var bara första matchen.

Fotboll är livet för Ludde!

Viveca Lärn har som vanligt fångat det humoristiska. Den här gången kring små fotbollsspelare och deras

föräldrars kamp för att barnen ska bli proffs i Milano.

En mycket underhållande och trevlig bok att läsa högt ur i hemmet, eller att läsa själv.

En bok för spelande killar och tjejer som just funnit koden till läsningens tjustring.

Lisbeth Gisselquist har fått utmärkelsen Sveriges bästa barnbibliotekarie. Hon skriver i varje nummer av Vårt Trelleborg.

Gislövs hamn kvalitetsmärkt

Gislövs hamn har fått Blå Flagga och en röd liten stuga!

Trelleborg kan glädjas åt en gästhamn som håller måttet. Utmärkelsen ges till välskötta och miljövänliga gästhamnar och badstränder i hela Europa.

Det är kommunens ambition att marknadsföra småbåtshamnarna som turistattraktioner. Blå Flagga blir då en mycket viktig ingrediens.

Bakom ansökan stod en entusiastisk trio – gatuchef Staffan Stål, Kommunal Teknik, administrativ chef Göran Ling, Upplevelse Trelleborg och projektledare Maria Olsson, Agenda 21:

- Vi är otroligt glada att vi fick igenom vår ansökan redan vid första försöket.

Den 1 september 1999 övertog Kommunal Teknik och Upplevelse Trelleborg ansvaret för kommunens småbåtshamnar från hamnförvaltningen. Kommunal Teknik har hand om skötsel och tillsyn. Upplevelse Trelleborg sköter uthyrning av båtplatser och gästplatser.

Nytt och speciellt för Gislövs hamn är att den ingår i kommunens försök med ett eget verksamhetsråd i vilket olika intressenter ingår; boende i Gislövs läge, båtklubben, sjöscouterna, näringsidkare i hamnen.

Blå Flagga är en miljö- och säkerhetscertifiering av hamnar och stränder.

Blå Flagga-kampanjen startade 1987 av miljöförespråkare i Europa. Idag drivs den av FEEE, Foundation for Environmental Education in Europe. Organisationen värnar kusterna och de marina miljöerna.

I Sverige drivs Blå Flagga av stiftelsen Håll Sverige Rent.

Blå Flaggas hörnstenar är miljöutbildning, information, miljöledning, vattenkvalitet samt säkerhet och service. Utmärkelsen borgar för att hamnen har bra vatten, bra läge och hög standard i form av toaletter, belysning, eluttag m.m.

I hamnområdet i Gislöv finns nu också ett hamnkontor inrett i en röd liten stuga Där kan besökarna få information om hamnen, kommunen samt lokala naturområden och sevärdheter.

Utmärkelsen Blå Flagga måste erövras varje år. Därför gäller det nu för alla ansvariga att se till att kvaliteten i hamnen fortsätter att hålla måttet. Vattnet vid kommunens badplatser och i hamnen i Smyge är inte det bästa.

Målet är att kunna hissa Blå Flagga även på andra platser i Trelleborg, men utsikterna är rätt dåliga, just på grund av den bristande vattenkvaliteten.

ANITHA LJUNG

Projektledare, Agenda 21.

Höst! Se teater på Grand

Algatan 53. Trelleborg.

16 oktober kl 19. Mysterio Buffo av Dario Fo

Det är en stor glädje att kunna presentera en enmansföreställning i toppklass! Teaterföreningen, i samarbete med Sköna måndag, välkomnar Björn Granath, känd från Dramaten och TV, i denna mycket speciella föreställning. En glad kväll garanteras. Ingenting för folk utan humor.

16 november kl 19. Gamla Testamentet

Välkända Teater Halland spelar upp sin egen version av Gamla Testamentet. Ni som har sett deras "Hamlet om vi hinner" eller "Erik XIV" vet vad som är att vänta. En blandning av clowneri, commedia dell'arte och allvar. Räkna med en underhållande kväll. Övriga överraskningar!

15 december kl 19. Peep av Fredrik Eklund

Lämna julstöket för en kväll och se denna publik- och kritikerrosade föreställning av Fredrik Eklund, välkänd författare från Malmö. Fyra kvinnor spelar fyra män och vänder upp och ned på begreppen i en pjäs som är synnerligen allvarlig och rolig. Allt på samma gång.

"Peep - fängslade och briljant". Kvällsposten

Biljetter kan förköpas på biblioteket. Telefon: 0410-53180

Biljettpriser: 100 kronor för medlem i Teaterföreningen, som har Riksteaterns Scenpass. 130 kronor för icke medlem.

Du som vill bli medlem kan antingen ringa ordföranden i Teaterföreningen, ULF PERSSON, telefon 0410-33 06 77, eller beställa Scenpass från Riksteaterns hemsida

www.riksteatern.se

Välkomna! Trelleborgs Teaterförening.

SEPTEMBER

LÖRDAG 16:E

Kl.11–16.

Trelleborg.

Medeltidshuset med butik och café öppet.

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

SÖNDAG 17:E

Kl.10. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10–11.30.

Vandring, 7–10 km

med Margareta Segerhagen eller Lennart Roos. Samling på N.Skolan. Arrangör: Hälsofrämjandet Sydvästra Skåne.

Kl.11. Gudtjänst.

S.Åby kyrka.

Kl.11–16.

Trelleborg.

Medeltidshuset med butik och café öppet.

Kl.13. Högmässa.

Tullstorps kyrka.

Kl.14. Vernissage.

Monodialoger. PG Thelander. Trelleborgs Museum.

Kl.15. Konsert.

S:t Nicolai kyrka.

Finska kören, Susy

Laine, sång, Stefan

Laine, orgel och Eero

Mäki, trumpet.

Kl.17. Allsvensk fot-

boll. Vångavallen.

TFF-Örgryte.

Kl.17. Filmkväll.

Ö.Torps församlingshem.

MÅNDAG 18:E

Kl.14.30.

Eftermiddagsträff.

Församlingshemmet med operasångerskan Marianne Mörck.

”Mina underbara år vid teatern”.

Kl.17.45. Cykla med

Korpen. Cykeltur på

12 km. Start och mål:

Korpen, Frans

Malmrosgatan 37 B.

Kl.19. ”Sköna måndag”. Vattentornet.

Lyrikafton med Li Li och Niklas Törnlund.

Arrangör: ABF och

Trelleborgs Bibliotek.

TISDAG 19:E

Kl. 8.30.

Morgonmusik.

S:t Nicolai kyrka.

ONSDAG 20:E

Kl.17–18. Stavgång.

Östervångsparken.

Arrangör: Korpen.

Kl.18–19.30. Tips-

och Bingopromenad.

Start från receptionen

Dalabadets Camping.

Arrangör: IOGT-

NTO.

Kl.19. Föredrag.

Haqvin Stjernblad berättar om slottet, godset och släkten Stjernblad.

Grönings Servicehem, Anderslöv. Arr: Kulturgruppen Anderslöv&Bygden, Museet.

TORSDAG 21:E

Kl.19. Taizémässa.

S:t Nicolai kyrka.

LÖRDAG 23:E

Kl.11–16.

Trelleborg.

Medeltidshuset med butik och café öppet.

Kl.15. Fotboll, div II

Vångavallen, IFK

Trelleborg-Lunds BK.

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

SÖNDAG 24:E

Kl.8–14. Vandring vid

Snogeholmssjön. En

bit av Skåneleden i

natursköna och vilt-

rika marker. Lätt-

gången skogsterräng,

intressant kulturland-

skap. Färdkostnad:

50 kr. Arr: Trelleborgs

Biologiska Förening.

Kl.10. Gudstjänst.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10–11.30. Vandring

7–10 km med

Margareta Segerhagen

eller Lennart Roos.

Samling på Norra

Skolan. Arrangör:

Hälsofrämjandet.

Kl.11–16. Trelleborg

Medeltidshuset med

butik och café öppet.

Kl.18. Högmässa.

Ö. Klagstorp kyrka.

TISDAG 26:E

8.30 Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

ONSDAG 27:E

Kl.17–18. Stavgång.

Östervångsparken.

Arrangör: Korpen.

Kl.19. Veckomässa.

Äspö kyrka.

Kl.19. Minikonsert.

Ebbhallen med elever

från Musikskolan i

Trelleborg. Fri entré.

Kl.19. Grön dag.

Miljöförvaltningen

håller offentligt semi-

narium med utfrågning

av politiker och exper-

ter. Tema: Vattnet i

Trelleborg. Tid och

plats meddelas senare.

TORDAG 28:E

Kl. 18.30. Agenda 21-

möte. Rådhuset.

Öppet möte för miljö-

intresserade.

DER I KOMMUNEN I HÖST

LÖRDAG 30:E

**Hela dagen. Skörde-
fest.** Stadsparken.

Tävla med största
pumpan och vackraste
inläggningen.

Se årets skörd av frukt
och grönsaker.

Kl.10–17.

Redig skånsk slöjd.

Start för Slöjd- och
hantverksveckan med
öppna verkstäder i
hela länet. Broschyrer
finns på biblioteket
och turistbyrån.

Arrangörer: Hemkon-
sulenterna i Skåne.

Kl.11–16.

Trelleborgen.

Medeltidshuset med
butik och café öppet.

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

OKTOBER

SÖNDAG 1:E

Kl.10.

Familjegudstjänst.

Skegrie kyrka.

Kl.10. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10–13.

Skogsutfärd.

Vandring i Torup.

Avfärd från N. Skolan.

Arr: Hälsofrämjandet.

Kl.11.

Skördegudstjänst

med kör. L. Isie kyrka.

**Kl.15. Allsvensk fot-
boll** på Vångavallen:
TFF-Elfsborg.

Kl.18. Högmässa.

L. Beddinge kyrka.

Kl.18. Kyrkokonsert.

S:t Nicolai kyrka med
Håkan Lewin, saxo-
fon, Johannes Land-
gren, orgel.

MÅNDAG 2:E

Start. Miljövänliga

veckan. Pågår till och
med söndagen den 8:e
oktober. Arrangör:
Biologiska föreningen,
som också ansvarar
för olika aktiviteter.

TISDAG 3:E

Kl.8.30. Morgonbön.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.14. Trivselträff.

Ö. Torps församlings-
hem. Anne Pauldan,
teol.kand, biståndsar-
betare i bl.a. Afrika
och Bosnien, berättar
om ”Utmaningar, för-
tvivlan, hopp”.

Kl.9. Djungelbandet.

Folkets Park.

ONSDAG 4:E

**Kl.18. Skördeguds-
tjänst.** Äspö kyrka.

LÖRDAG 7:E

Kl.15. Fotboll.

Skördefest i stadsparken, lördag 30 september

div II, Vångavallen.

IFK Trelleborg-IFK
Malmö.

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

SÖNDAG 8:E

**Kl.10. Familjeguds-
tjänst.** S:t Nicolai

kyrka. Kyrkokören
medverkar.

Kyrkbänkskaffe.

Kl.10. Vandring. 7–10

km med Margareta
Segerhagen/Lennart

Roos. Samling på

Norra skolan. Arr:

Hälsofrämjandet.

Kl. 18. Konsert. Lilla

Beddinge kyrka.

TISDAG 10:E

Kl. 8.30. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

ONSDAG 11:E

**Kl.19. Allsvensk fot-
boll.** Vångavallen.

TFF-AIK.

Kl 19. Föredrag.

Lena Weberg om

Akupressur och Tactil

massage. Plats:

Vuxenskolan. Arr:

Hälsofrämjandet.

LÖRDAG 14:E

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet.

SÖNDAG 15:E

Kl.9–13. Rönjning i

Smygekärr. Alla är

välkomna.

Belöningen blir flera

orkidéer och grodor.

Samling: Gymnasiets

p-plats. Färdkostnad:

20 kr. Arrangör:

➔ Trelleborgs biologiska förening.

Kl.10. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10. Vandring. 7–10

km med Margareta Segerhagen /Lennart Roos. Samling på N. Skolan. Arrangör: Hälsofrämjandet.

Kl.13. Konsert. L. Isie kyrka. "Variation".

Kl.18. Konsert.

"Kristina från

Duvmåla".

S:t Nicolai kyrka.

Hammarlövs körer, solister och instrumentaler. Dir: Göran Christensen.

Kl.18. Gudstjänst.

Ö. Klagstorps kyrka.

MÅNDAG 16:E

Kl.14.30.

Eftermiddagsträff.

Församlingshemmet,

Trelleborg.

John-Erik Hane berättar om "Min tid vid Säpo".

Kl.19. Teater.

Mystero Buffo av Dario Fo med Björn Granath. Grand. Arrangör: Trelleborgs Teaterförening i samarbete med "Sköna måndag" (ABF och Trelleborgs bibliotek).

ONSDAG 18:E

Kl.19. Församlingsafton. Klagstorp.

Församlingshemmet. Ansvarig: Lena Lejon, "Lejon-blomman" i Anderslöv.

TORS DAG 19:E

Kl.19. Taizémässa.

i S:t Nicolai kyrka. Tystnad kl 18.30.

LÖRDAG 21:E

Kl.10. Tidningsinsamling i Smygehavn och byarna däromkring. Arrangör: Östra Torps scoutkår.

Kl.15. Inför söndagen.

Norra Kapellet

Kl.15. Konsert.

"Unga solister" med Trelleborgs Orkesterförening, Församlingshemmet, Trelleborg. Solister: Vane Cukalewski. Tove Emanuelsson, Håkan Arnfors, Julia Mikkela.

SÖNDAG 22:E

Kl.10. Gudstjänst.

S:t Nicolai kyrka.

Kl.10. Vandring med Margareta Segerhagen eller Lennart Roos. Samling på Norra Skolan. Arrangör: Hälsofrämjandet.

Kl.11. Högmässa.

Hemmesdynge kyrka.

Kl. 13.30. Allsvensk fotboll. Vångavallen. TFF-V. Frölunda.

Kl.13–17. Sista dagen

"Lådställningen". Garvaregården och Axel Ebbes Konsthall.

Kl.14 och kl.18.

Höstkonsert.

Söderslatts Musikkår, Rotundan, Folkets Park. Gästartister: Sylvia Wrethammar

och Tommy Juth.

Kl.14. Hembygdsdag.

i Hammarlöv. Arr: Hammarlövs Pastorat.

Kl.18. Fredsgudstjänst. Tullstorp kyrka.

TISDAG 24:E

Kl.18. Mässa.

S:t Nicolai kyrka.

ONSDAG 25:E

Kl.19. Föredrag. Olof Kristensson berättar om människor på Söderslätt och signerar sin bok "Söderslätt". Grönings Servicehem, Anderslöv. Arr: Kulturgruppen Anderslöv&Bygden Museet.

Kl.19. Veckomässa.

Åspö kyrka.

Kl.19. Samtalskväll.

S:t Nicolai kyrka. "Tro och ansvar i världen". Per Frensdahl, orgel.

Kl.19. Minikonsert.

Ebbhallen med elever från Musikskolan, Trelleborg. Fri entré.

TORS DAG 26:E

Kl.18.30. Miljödebatt

för alla intresserade. Plats: Rådhuset.

Arrangör: Agenda 21.

LÖRDAG 28:E

Kl.17. Internationella simtävlingar. Badhuset Grand prix 5.

TRELLEBORGS SJÖFARTSMUSEUM

Hamngatan 10, Trelleborg

Tisdag–fredag, kl. 10–16

Lördag, kl. 10–14

Söndag, kl. 11–14

Måndagar stängt.

Specialvisningar arrangeras för grupper.

Måndag–torsdag kl. 15–22.

Fredag–lördag kl. 15–01.

En onsdag i månaden är tjernans kväll.

TELEFON: 40 635.

MAIL: mats.andersson@trelleborg.se

MONODIALOGER

P G Thelander

vernissage söndag 17 september kl 14

TRELLEBORGS

MUSEUM

tis - sön 13 - 17 tel 0410-530 50

Vårt Trelleborg

Box 43, 231 05 Smygehamn

GRUPPREKLAM

← Innehåll 3 /00

- 2 Ledare av GILDA JOHANSSON, kommundirektör.
- 4 JÖRGEN FLINK, ledaren för den kommunala musikskolan, berättar om offensiven som gett skolan tio procent fler elever på ett år.
- 9 Fråga FRIDA, kommunens konsumentrådgivare.
- 10 Utvecklingen i kommunen efter Öresundsbron.
- 12 Anderslöv vill locka unga familjer.
- 14 Agenda 21 inbjuder till frågetävling.
- 17 STELLAN LINDSJÖ, Räddningstjänsten, om ”tutorerna”.
- 18 Utlåning av CD-skivor lockar unga till biblioteket.
- 21 Japanskt intresse för miljöprojektet i Simlinge.
- 25 Orden och Jorden. BERNDT FRIBING om slättens många lysande författare.
- 31 I S. Åby växer det nu upp en kryddgård med mänsklig värme, Basilikan.
- 36 Bildarkivet. Översvämningarna var värre förr - åtminstone på sydkusten.
- 38 Nya regler för dig som har oljevärme.
- 44 Kalendern. Detta händer i kommunen i september och oktober.

Nästa nummer av Vårt Trelleborg kommer ut 26 oktober.
Sista dag för manus till redaktionen är 19 september.

Denna tidning är tryckt på miljövänligt papper.

Tidningen ges ut till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga 21 000.

Ansvarig utgivare:
GILDA JOHANSSON
kommundirektör,
TELEFON: 0410-531 11
E-post:
gilda.johansson@
trelleborg.se

Trelleborgs kommun,
Algatan 13,
231 83 Trelleborg

Redaktörer:
BO OCH LENA NÄSLUND
E-post:
naeslund.information@
telia.com

Produktion:
Näslund Information &
Journalistik AB.

Tryckning:
Berlings Skogs,
Trelleborg.